

Od rata do mira

Studijska posjeta za učenike prvog razreda srednjih škola Kantona Sarajevo

Podimo putevima prirodnog i historijskog naslijeđa. Upoznajmo čuvarke prošlosti, te i sami postanimo čuvari sjećanja za sve buduće generacije.

Sarajevo · Fojnica · Vitez · Jajce · Bihać · Velika Kladuša · Bužim · Cazin
Bihać · Prijedor · Vlačić · Travnik · Sarajevo

Studijska posjeta pod nazivom "Od rata do mira" predstavlja izvanredno putovanje i priliku za učenike prvih razreda srednjih škola Kantona Sarajevo da dublje istraže bogatu historiju, prirodne ljepote i kulturnu baštinu svoje domovine Bosne i Hercegovine.

Ovo putovanje ne samo da će olakšati međusobno upoznavanje učenika i njihovih nastavnika na početku školske godine već će im omogućiti nezaboravna iskustva i uspomene koje će oblikovati njihove patriotske osjećaje prema svojoj zemlji i njenom naslijeđu. Poseban naglasak bit će stavljen na posjete memorijalnim mjestima koja čuvaju sjećanje na razdoblje agresije na Bosnu i Hercegovinu, kao i na njeno sudjelovanje u antifašističkoj borbi tokom Drugog svjetskog rata. Plan puta uključuje raznovrsne destinacije predstavljene na mapi putovanja, koje su prilika za učenike da razvijaju svijest o važnosti očuvanja kolektivne memorije i historijske istine. Neka mir bude glavna poruka i moto ove studijske posjete, koja će, pored stečenog znanja, zasigurno izroditi brojna prijateljstva i nezaboravne uspomene.

Očekivani modeli ponašanja učenika tokom Studijske posjete "Od rata do mira"

Očekujemo od pratnje učenika da se pridržava visokih standarda ponašanja tokom studijske posjete kako bi se osigurala uspješna i sigurna realizacija programa, što uključuje:

- **Primjerno ponašanje i poštovanje drugih:** Učenici se trebaju ponašati primjerno, pokazivati poštovanje prema pravima i potrebama drugih učesnika i lokalnog stanovništva, te održavati pristojan i tolerantan odnos.
- **Nenasilno rješavanje problema i sigurnost:** Nenasilno rješavanje konflikata je ključno. Učenici trebaju izbjegavati nasilje, kako verbalno, tako i fizičko, i brinuti o svojoj i tuđoj sigurnosti.
- **Čuvanje ugleda:** Učenici trebaju čuvati svoj lični ugled, ugled svoje škole, profesora i školskih kolega.
- **Prijateljski odnosi i pomoć drugima:** Podstičemo prijateljske odnose i spremnost na pomoć drugim učesnicima studijske posjete.
- **Međusobno poštivanje i saradnja:** Podstičemo međusobno poštivanje, saradnju i uvažavanje tuđeg mišljenja.
- **Aktivno učestvovanje:** Aktivno praćenje programa studijske posjete i učešće u svim predviđenim aktivnostima su obavezni.
- **Pridržavanje uputstava:** Postupanje po uputama i instrukcijama nastavnika u pratnji, vode puta i turističkih vodiča je obavezno.
- **Očuvanje imovine i higijene:** Briga o ličnoj imovini, očuvanje čistoće i reda u prostorijama u kojima borave i posjećuju, te pridržavanje pravila lične higijene.
- **Odgovorno ponašanje prema duhanu:** Izbjegavanje prakse zajedničke konzumacije duhana i duhanskih proizvoda učenika i ostalih učesnika studijske posjete.

Stari grad Ostrožac

Ne, ovo nije dvorac iz bajke. Ovo je bajkoviti dvorac u Bosni i Hercegovini, dragulj Cazina. Jedinstveni objekat kojim su upravljali plemići, kapetani, age, begovi, grofovi i vitezovi, ali koji je najpoznatiji po ženi koja mu je udahnula dušu i dala lični pečat – Isabella von Berks.

Stari grad Velika Kladuša

Stari grad Velika Kladuša simbol je Velike Kladuše, a njegove zidine i kule kao da još uvijek strážare nad gradom i čuvaju zapadnu kaplju Bosne i Hercegovine. U ovom bedemu ljutih Krajišnika gotovo da još uvijek možete čuti topot konja epskog junaka Muje Hrnjice.

Džamija Fethija

I Bosna ima svoju 'Aja Sofiju'! Na glavnom Bihaćkom trgu dočekat će vas džamija Fethija, koja je nekada bila Crkva sv. Ante. Smatra se najstarijom građevinom gotičkog stila u Bosni i Hercegovini. Dolaskom Osmanlija na naše prostore pretvorena je u džamiju, u kojoj se molitve obavljaju do danas i čija se vrata otvaraju svim putnicima-namjernicima.

Muzej 5. korpusa

Iako je zvanično nosio naziv Peti korpus Armije RBiH, poznatiji je bio kao 'Sila nebeska'. Njegova zona odgovornosti i nadležnosti bio je takozvani Bihaćki okrug, ostrvo u dužini od 178 kilometara i više od 200.000 stanovnika, koje je gotovo četiri godine bilo u totalnom neprijateljskom okruženju. Na dan oslobođenja ispisali su historiju.

Nacionalni park Una

Una, samo joj ime govori, jedna-jedina. Jedinstvena cjelina nedirne prirodne ljepote u ovom dijelu Evrope nalazi se na krajnjem zapadu Bosne i Hercegovine. Ambijent za izazovne i uzbudljive pustolovine, ali istovremeno i istraživanje i odmor. Rijeke neometano teku unatoč potrebi da se trenutak zaustavi!

- Glavni grad Sarajevo
- Lokacija obilaska
- Ruta obilaska

Učenicima nije dozvoljeno:

- **Vrijedanje i nepristojno ponašanje:** Bilo kakvo vrijedanje i nepristojno ponašanje prema bilo kojem učesniku studijske posjete i drugim licima s kojima komuniciraju.
- **Ometanje realizacije programa:** Ometanje realizacije studijske posjete ili njenih aktivnosti nije prihvatljivo.
- **Upotreba alkohola i opijata:** Nošenje i konzumacija alkoholnih pića i opojnih sredstava nije dozvoljena tokom studijske posjete.
- **Upotreba duhanskih proizvoda za maloljetnike:** Maloljetnicima nije dozvoljena upotreba duhana i duhanskih proizvoda.
- **Neprikladno odijevanje:** Neprikladno odijevanje nije dozvoljeno tokom studijske posjete.
- **Rizik za sigurnost:** Približavanje neogradenim rizičnim područjima, prelazak ogradenih rizičnih područja i drugi načini ugrožavanja vlastite ili tuđe sigurnosti.
- **Materijalna šteta i krada:** Nanošenje materijalne štete i krada bilo čije imovine strogo su zabranjeni.
- **Nošenje oružja ili eksploziva:** Nošenje bilo kakvog oružja ili eksplozivnih sredstava je neprihvatljivo.
- **Nasilni sukobi i vrijedanje:** Podsticanje, izazivanje ili sudjelovanje u nasilnim sukobima i vrijedanje po bilo kojoj osnovi je zabranjeno.

Očekujemo od učenika da se pridržavaju ovih smjernica i ponašaju se s odgovornošću i poštovanjem tokom studijske posjete. Njihovo ponašanje ima direktni utjecaj na njihovu školu, zajednicu i zemlju koju predstavljaju. **Budite odgovorni, poštuju pravila i učinite svoju domovinu još ljepšom!**

General i heroj Izet Nanić

Devet je najzaslužnijih i najhrabrijih boraca Armije RBiH odlikovano najvećim ratnim priznanjem – Ordenom heroja oslobođilačkog rata. Jedan od njih jeste i general Izet Nanić, koji je poginuo u tridesetogodišnjem životu. Do tada je uspio zadužiti svoju domovinu te je postao personifikacija bužimskog otpora i bužimске 505. vитеške brigade.

Muzej 505. bužimске brigade

Bužimska 505. vитеška brigada – simbol hrabrosti, otpora i pobjede tokom agresije na BiH. Nikada nije izgubila ni milimetra teritorije, samo oslobadala! Iz njenih redova 51 borac odlikovan je ratnim priznanjem „Zlatni lilijan“, dok svaki njen pripadnik nosi počasnu titulu bužimskog viteza.

Šehidsko mezarje Kamačani

Odgovor na bijelinu nišana u Kamačanima, okolina Kozarca, mogu biti jedino tišina, skrušenost i poštovanje. U ovom mezarju svoj vječni mir, nakon nemirnih vremena, pronašlo je 1.232 ubijenih građana Kozarca i okoline. Bijeli nišani umjesto njih svjedoče o istini, da se ne bi zaboravilo niti kome ponovilo.

Vlačić

Planina Vlačić, dragulj centralne Bosne, obiluje atraktivnim i zanimljivim krajolicima koji su spoj jedinstvene flore i faune. Poput endemske ruže bez trnja koja raste na njenim padinama, pokazat će vam svu svoju pitomost, dok usljed promjene vremenskih prilika, vrlo često pokaze i neugodnu okrutnost. Vazdušna banja sa stoljetnom stočarskom tradicijom izrodila je nadaleko poznati Travnički sir i pasminu psa tornjak. Tokom agresije bila je poprište historijskih bitaka, u kojima su pobjede Armije RBiH izmijenile tok rata u BiH.

Grad Jajce

Grad Jajce, prijestolnica bosanskih kraljeva i muzej pod otvorenim nebom. Mjesto veličanstvenog susreta Plive i Vrbasa prožeto neprocjenjivim kulturno-historijskim naslijeđem, dok tajne i neispricane priče prošlosti čuvaju vile jezerkinje.

Franjevački samostan u Fojnici

Muzej Franjevačkog samostana u Fojnici, čuvar bosanskohercegovačke duhovnosti i prošlosti. Neiscrpnna riznica kulturno-historijskog naslijeđa koja svjedoči o višestoljetnoj bogatoj povijesti Bosne i Hercegovine.

Travnik

Ivo Andrić je zapisao: „Nikad niko u Travniku nije ni pomislio da je to varoš stvorena za običan život i svagdašnje događaje“, a travnička čaršija to dosljedno dokazuje. Kako i ne bi kada su je oblikovale razne kulture i civilizacije, od kojih je svaka ostavila svoj trag pa grad danas obiluje brojnim kulturno-historijskim znamenitostima, ljepotama i posebnostima. Zasigurno jedna od specifičnosti jeste da je uživao status vezirskog grada punih 150 godina, a može se pohvaliti i nobelovcem!

Korićanske stijene

Korićanske stijene naziv je za vertikalnu liticu na obroncima planine Vlačić. Nažalost, lokalitet je postao poznat nakon agresije na našu zemlju po jednom od najsurovijih i najmonstruoznijih zločina počinjenim 1992. godine nad Bošnjacima i Hrvatima – prijedorskim logorima. Umjesto obećane razmjene, više od 200 muškaraca, nakon strijeljanja strmoglavljeno je u ambis Korićanskih stijena. Njihove porodice danas, na dan obilježavanja ovog gnusnog zločina, šalju drugačiju poruku bacanjem ruža u ovaj isti ponor.

Ahmići

Šehidsko spomen-obilježje ubijenim Bošnjacima u Ahmićima, mjestu u kojem su prekršeni svi zakoni i običaji ratovanja, na kojem je počinjen do tada neviden zločin protiv čovječnosti. Podstjetnik i opomena da se više nikome ne ponovi!